

Георги Лозанов: СЕМ не е началник на медиите

Политиците мислят, че държавната власт и властта върху медиите трябва да вървят в пакет, казва шефът на медийния регулатор в интервю за Mediapool. Първата функция на СЕМ е да отнеме от политиците възможността да се намесват в медиите, казва в интервюто си Георги Лозанов. Той напомня, че съветът има за цел да предотврати политиците да решават съдбите на медиите въз основа на това дали са доволни или не от изборните си резултати. По думите му съдебната реформа би помогнала много за регулирането на медийната среда.

Г-н Лозанов, нищо ли не върши **Съветът за електронни медии (СЕМ)**, та парламентът отхвърли отчета ви за втората половина на 2014 година?

Темата сигурно си заслужава, но тя не беше предмет на разpravията в Народното събрание в сряда (28 октомври - бел.ред.). Ние представихме два отчета за двете шестмесечия на 2014 година, както е по закон. Никой от тези хора, които нападнаха СЕМ и персонално мен, не беше чел тези документи. Те си го и признаха. Тях не ги интересуваше отчета и поради това никой не говореше от гледна точка правомощията на СЕМ. Ако някой си беше направил труда все пак да прочете какво върши СЕМ и какво е свършил, то на тази основа можеше да има някакви претенции. Можеше да се получи и някакъв дебат с разум.

В Народното събрание обаче се чува само кухи фрази, електорално говорене с партиен ефект. СЕМ беше лишен от възможност да отговори, защото нападките бяха на прага на клеветата и набеждаването. Разбра се, че БСП и ВМРО не харесват СЕМ и персонално мен. Трябва да напомня обаче, че работата на един независим регулатор не е да се харесва на политиците. Не съм поемал подобен ангажимент. Ако в парламента беше проявена някаква експертиза, то тя беше в парламентарната комисия, където отчетите минаха само с един глас "въздържал се". В пленарната зала се разигра една друга реалност. Дебатът нямаше и процедурна причина. Депутатите използват процедурен трик да атакуват СЕМ в рамките на обосноваването на отрицателния си вот за отчета. Целта им беше да станат, да озвучат залата свише и да си седнат. В рамките на тази процедура подсъдимият не получава думата.

Само заради едното нехаресване ли беше всичко?

Това говорене беше изнесено основно от националистите и социалистите. ВМРО построиха цялата си предизборна кампания върху СЕМ заради програмата на БНР в Кърджали. Те повториха 100 пъти една лъжа, че пускаме радио на турски. Аз обяснявах също 100 пъти, че това не е така, но позицията на обясняващия е слаба в сравнение с този, който крещи надъхано националистически лозунги. Така нямаше полза от обяснението ми, че тези предавания на турски се излъчват от много години, а сега пускаме регионална програма на български език. Всичко беше пресрещано от националистически крясъци и въпросът се превърна в партийна пропаганда. Издигнаха се плакати "Предатели", нахлуваха на заседанията на СЕМ, чу се, че едва ли не работят за турската държава. А трите часа на турски език си звучат от памтивека. ВМРО изиграха това по време на кампанията, а сега го продължиха през парламента за втория тур на изборите.

Социалистите са друга бира, но влязоха в толкова добро съзвучие с националистите. Винаги е опасно от социалисти и националисти да се направи общо понятие. При БСП рефлексът се прояви заради разочарованието от изборния резултат. Когато имаш

проблеми, обикновено хвърляш вината върху медиите. Те обаче не можеха да кажат нищо конкретно за медиите, защото трябваше да разкажат за кои медии става въпрос и какво се е случило. Така се оказва, че най-лесно е да се обвини регулаторът. Още повече, че аз бях в залата и не можех да им отговоря. Тук искам само да напомня, че в Нова телевизия най-много неплатени участия имаше ДПС, после бяха БСП и на трето място ГЕРБ. Скоро ще излязат и данните за другите телевизии.

Има ли наистина смисъл от **СЕМ** в този му вид и с тези му правомощия? Този въпрос постоянно се поставя.

През 2015 година да се поставя под съмнение съществуването на независим регулатор е меко казано абсурдно. Във всяка страна от ЕС това е доказана институция, която има своята роля. Тези изблици показват откъде започва ролята на **СЕМ**. Преди медиите се управляваха пряко от политиците чрез парламентарната комисия. Независимият регулатор бе създаден именно, за да излезе това управление от техните ръце. Но и досега продължава да има в тях чувство, че им е отнето нещо, което им принадлежи. Те смятат, че контролът върху медиите трябва да върви в пакет с останалата държавна власт. Така че първата функция на **СЕМ** е, да отнеме от политиците възможността да се намесват в медиите. Съветът има за цел да предотврати политиците да решават съдбите на медиите въз основа на това дали са доволни или не от изборните си резултати.

СЕМ отговаря и за лицензирането на електронните медии. В четвъртък Слави Трифонов обясни, че иска да ме разследва, защото съм покровителствал картели. И тук нещата изглеждат жизофренни. Първо, ако говорим за картели, то това е в правомощията само на **Комисията за защита на конкуренцията (КЗК)**, което си мислех, че е ясно на всеки. Второ, в електронните медии няма концентрация на собственост, каквато е повод за обсъждане в печата. Нова телевизия и БТВ са в тежка конкурентна битка, а БНТ е нещо трето, което също участва в тази конкуренция. Тя създава структурата на плурализма на нивото на националните медии. ТВ7 също е нещо различно.

Може ли с регулация да подобрим свободата на словото?

Свободата на словото е привилегия и потенциал на журналистическата професия. Няма как с регулация да внасяш свобода. Регулацията може да предпазва от ограничен кръг влияние. Много пъти съм настоявал **КЗК** да се произнася за това дали има монополни натрупвания в електронните медии, но в обвързана компетентност със **СЕМ**. Това и досега не е прието. Винаги съм напомнял, че медиите са друг пазар, който няма нищо общо с останалите компании, които се проверяват от **КЗК**. Това е пазар на влияние и не може да изчислиш толкова просто до какво води покупката на медия. Тук би могло на **СЕМ** да се дадат по-големи правомощия, за да може да дава експертна пазарна оценка, но това не се прави. Така **СЕМ** си остава регулатор само на съдържанието и то в много ограничен кръг. Позволена ни е намеса само в драстични случаи. Но и това е добре, защото **СЕМ** не бива да се превръща в началник на медиите. Съветът не е силов медийно министерство, а точно обратното. Ако има някаква власт, то това е слаба власт, която трябва да даде на хората възможност да бъдат свободни, доколкото искат и доколкото могат.

Към **СЕМ** има едно очакване да забрави закона и да започне да подрежда медийния и социалния свят. Ако можеше така да се случи, то можеше и парламентът да го стори. Струва ми се, че най-голямото разочарование към **СЕМ** е неизпълненото очакване, че всяка неистина, промъкваща се в медиите, е заради лоша регулация. Има очакване **СЕМ** да спира всичко лошо и невярно. Проблемът е, че **СЕМ** няма материалната компетентност да казва дали нещо е истина или не. Ако някой излезе по телевизията да каже, че притежаваш ЦУМ, за съжаление не съм аз човекът, който може да реши въпроса. **СЕМ** не е министерство на истината. В развитите държави под медиите има една огромна археология от съдебни процеси, които не позволяват и не са позволявали на медиите да вършат нередни неща. В това отношение на медийната среда може да помогне съдебната реформа.

Кои инициативи на СЕМ не бяха приети от политиците?

Искахме да се напише нов закон преди 5-6 години. Сегашният закон беше много добър, но е от миналия век. Той не обхваща конвергенцията между традиционните и новите медии. Ние в момента сме безсилни по отношение на новите процеси и просто ги наблюдаваме. В момента се върви към промяна на директивата за аудиовизуални услуги на ЕС, която трябва да обхване точно тези нови процеси. Аз исках да свършим тази работа преди 5-6 години, защото щяхме да сме пилотен проект за ЕС, който щеше да изпревари директивата. Щяхме да дадем звучност на името България в медийната сфера. Сега единствено можем да се съобразим с тази директива, което е неизбежно.

По време на дебата за СЕМ в парламента се говореше за "медийни бухалки", но никой не спомена името на медийния магнат Делян Пеевски, който със сигурност има експертиза по темата. Защо?

Те много добре знаят къде да атакуват и къде да се пазят. Лесно е да атакуваш председателя на СЕМ, защото аз нямам ресурс да отвърна. Освен това Делян Пеевски няма такова присъствие в електронните медии, каквото има в печата. Така се стигна до абсурдни неща. Говорейки срещу СЕМ, един известен депутат от БСП започна да се оплаква от пресата. Той обясняваше как във вестниците материалите били анонимни, което него го разстройвало. Но това какво общо има със СЕМ? Слави Бинев в истерията си говореше, че покровителствам картели. Кои картели, какво значи картел в електронните медии. Говореше, че съм председател на СЕМ от 10 години, истината е, че съм председател от пет години. Нямахме никакво желание да се опознае процесът.

Ще има ли русофилска телевизия?

В СЕМ има постъпило искане за създаване на телевизионна програма за кабелно и сателитно разпространение. Това е регистрационен режим, т.е., ако отговаряш на закона, няма пречка да го направиш. В това искане обаче няма никакъв Малофеев (Константин Малофеев, известен като "православния олигарх", пропагандиращ тези като имперското право на Русия върху региона на Източна Европа - бел.ред.). Там обаче има друг проблем. Има искане за разпространяване на съдържание, което се разпространява в момента по ТВ7. То беше записано като част от тази нова програма.

Така, макар да не подлежи под пряка законова санкция, проектът вече става спорен. Въпросът е дали може да се кандидатства за телевизия със заявка, че ще се разпространява продукция на други медии. Примерно да си направя кабеларка и да пускам Слави Трифонов и "По света и у нас", но без дори да занеса документ, който да показва, че те са съгласни или че ще спрат да се разпространяват през БТВ и БНТ. Ние им поискахме уточнение по този въпрос.